

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-1-075 (Devralma)
Karar Sayısı : 25-02/62-37
Karar Tarihi : 16.01.2025

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN, Şükran KODALAK, Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER : Uğur Bilgehan BURHAN, Nadire Büşra EKİNCİ, Rengin ÜCEL,
Alp Tuna MERCİMEK, Seda AÇIKGÖZ, Muhammet DEMİREL

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Google LLC
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Ali Kağan UÇAR,
Av. Ceren ÖZKANLI SAMLI, Av. Uzunay Görkem YILDIZ,
Av. Göksu KIRİBRAHİM
Çitlenbik Sokak No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İSTANBUL

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Galileo AI, Inc.'nin tek kontrolünün Google LLC tarafından devralınması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 20.11.2024 tarih ve 59257 sayı ile intikal eden, eksiklikleri 19.12.2024 tarihli, 60428 sayılı ve 30.12.2024 tarihli, 60843 sayılı yazılar ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 15.01.2025 tarih ve 2024-1-075/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Kurum kayıtlarına 20.11.2024 tarih ve 59257 sayı ile intikal eden başvuruda; hâlihazırda (.....)'ın tek kontrolü¹ altında bulunan Galileo AI Inc.'nin (GALILEO) tek kontrolünün Google LLC (GOOGLE) tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) çerçevesinde izin verilmesi talep edilmektedir.
- (5) Bildirim Formu'nda eksik olan bilgilere istinaden başvuru sahibinden 29.11.2024 tarihli ve 101532 sayılı yazı ile bilgi ve belge talebinde bulunulmuş olup söz konusu bilgi ve belge talebine yönelik gönderilen cevabi yazı 19.12.2024 tarihli ve 60428 sayılı yazı ve 30.12.2024 tarihli ve 60843 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Bildirim konusu işlemin temelini, taraflar arasında 18.11.2024 tarihinde akdedilen Hisse Alım Sözleşmesi (SÖZLEŞME) oluşturmaktadır. Bildirim Formu'nda işlemin ekonomik gerekçesine ilişkin olarak, söz konusu devralma işlemi ile Google Labs'ın²

¹ Bildirim Formu'nda (.....)'ya ait olan %(.....)'luk hissenin GALILEO üzerinde kontrol hakkı bahşetmediği ifade edilmektedir.

² Google Labs, geliştiricilerin GOOGLE'ın deneysel yapay zekâ ürünlerini deneyimleyebildiği ve bu ürünlere ilişkin olarak GOOGLE'a geri bildirim sağlayabildiği bir platformdur. (Bkz. <https://labs.google/about>, Erişim Tarihi: 10.01.2025).

geliştirici araçları paketine kullanıcı arayüzü tasarım yeteneklerinin ekleneceği³ hususu belirtilmektedir.

- (7) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, *"Kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde; Bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınmasıyla, sözleşmeyle veya diğer bir yolla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması, Kanunun 7. maddesi kapsamında birleşme veya devralma işlemi sayılır."* hükmü ile hangi tür işlemlerin birleşme veya devralma işlemi sayılacağı belirlenmiştir.
- (8) Bu kapsamda ilk olarak, bildirim konu işlemin kontrol değişikliği meydana getirip getirmediği değerlendirilmiştir. İşlem öncesinde GALILEO'nun hisselerinin *%(.....)'i (.....)'a, %(.....)'u (.....)'ya* ait olup *(.....) GALILEO üzerinde tek kontrole sahiptir*. Taraflar arasında 18.11.2024 tarihinde akdedilen SÖZLEŞME kapsamında ise GALILEO'nun hisselerinin tamamı, Alphabet Inc.'nin (ALPHABET) %100'üne sahip olduğu ve nihai kontrolünde bulunan GOOGLE tarafından devralınacaktır. Dolayısıyla bildirim konu işlem neticesinde hâlihazırda *(.....)* tarafından tek kontrol edilen GALILEO'nun tek kontrolünün nihai olarak ALPHABET'e geçeceği ve devre konu teşebbüsün kontrol yapısında kalıcı bir değişiklik meydana geleceği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda başvuru konusu işlemin, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrası kapsamında bir devralma işlemi olduğu değerlendirilmektedir.
- (9) Bildirim konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olduğunun tespitinin akabinde, söz konusu işlemin ciro eşikleri yönünden Rekabet Kurulunun (Kurul) iznine tabi olup olmadığı değerlendirilmelidir. 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrası *"5 inci maddede belirtilen bir birleşme veya devralma işleminde; a) İşlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının yedi yüz elli milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı iki yüz elli milyon TL'yi veya b) Devralma işlemlerinde devre konu varlık ya da faaliyetin, birleşme işlemlerinde ise işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun iki yüz elli milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin dünya cirosunun üç milyar TL'yi aşması halinde söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur."* düzenlemesini ihtiva etmekte olup hangi tür birleşme ya da devralma işlemlerinin Kurul iznine tabi olduğunu belirlemektedir.
- (10) Bununla birlikte, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *"Türkiye coğrafi pazarında faaliyet gösteren veya ar-ge faaliyeti olan ya da Türkiye'deki kullanıcılara hizmet sunan teknoloji teşebbüslerinin devralınmasına ilişkin işlemlerde; birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan iki yüz elli milyon TL eşikleri aranmaz"* hükmü ile teknoloji teşebbüslerinin devralınmasına ilişkin işlemlerde, belirtilen ciro eşikleri aranmaksızın, bu nitelikteki işlemlerin Kurulun iznine tabi olduğu da düzenlenmiştir. 2010/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise teknoloji teşebbüsleri, *"Dijital platformlar, yazılım ve oyun yazılımı, finansal teknolojiler, biyoteknoloji, farmakoloji, tarım kimyasalları ve sağlık teknolojileri alanlarında faaliyet gösteren teşebbüsleri veya bunlara ilişkin varlıklar"* şeklinde tanımlanmıştır.

³ Teşebbüs tarafından Google Labs ile GALILEO arasında herhangi bir alım-satım ilişkisinin bulunmadığı, dolayısıyla GALILEO'nun ürünü ile Google Labs ürünleri arasında bir girdi ilişkisinin bulunmadığı belirtilerek GALILEO'nun devralınmasının sadece Google Labs'in hâlihazırda sunmadığı bir kullanıcı arayüzü tasarım aracını Google Labs'e eklenmesini amaçladığı ifade edilmiştir.

- (11) Devre konu GALILEO'nun yazılıma dayalı teknoloji hizmetleri sunduğu göz önüne alındığında 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir teknoloji teşebbüsü olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, teknoloji teşebbüslerinin devralınmasına ilişkin işlemlerde devre konu teşebbüs bakımından iki yüz elli milyon TL ciro eşiği aranmayacağından ve devralan işlem tarafı konumundaki ALPHABET'in dünya cirosu, ilgili maddede öngörülen eşikleri aştığından bildirim konusu işlemin, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Kurulun iznine tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (12) Bildirime konu işlemin Kurulun iznine tâbi olduğunun tespitinin ardından işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında başta bir hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere etkin rekabetin önemli ölçüde sınırlandırılmasının söz konusu olup olmayacağı incelenmiştir.
- (13) 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca etkilenen pazarlar "*bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve taraflardan en az ikisinin aynı ürün pazarında veya taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyette bulunduğu bir ürün pazarının alt veya üst pazarında faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları*" olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, bildirilen devralma işleminin ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurup doğurmayacağının etkilenen pazarlar bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, işlem taraflarının faaliyetleri arasında yatay veya dikey bir örtüşmenin olup olmadığı ele alınmıştır.
- (14) Devre konu teşebbüs GALILEO, 2022 yılının Eylül ayında kurulmuş⁴, merkezi San Francisco, ABD'de bulunan bir *start-up* şirkettir. GALILEO, kolay ve hızlı tasarım yaratılması için kullanıcı arayüzü (*User Interface*-UI) oluşturma platformu sunmaktadır. Bu kapsamda GALILEO, kullanıcı girişine dayalı olarak yüksek kaliteli tasarımlar oluşturmak için metin veya görselleri kullanabilen bir metinden kullanıcı arayüzüne (*text-to-user interface*) ve görüntüden kullanıcı arayüzüne (*image-to-user interface*) aracı olan Galileo AI'yı geliştirmiştir.
- (15) Metinden kullanıcı arayüzü; arayüz tasarımlarının metin betimlemelerini masaüstü veya mobil platformlar için birden fazla seçeneğe dönüştürerek kullanıcıların doğal dil kullanmasını ve yinelemeli bir tasarım sürecini kolaylaştırmasını sağlamaktadır. Bir diğer ifadeyle, metin tabanlı komutların yazılı açıklamalarını kullanarak arayüzleri otomatik olarak oluşturma veya tasarlama sürecini ifade etmektedir. Bu teknoloji, doğal dil işleme (*natural language processing*) ile arayüz tasarım araçlarını birleştirerek, tasarımcı veya geliştirici olmayan kişilerin metinle açıklama yaparak arayüz oluşturabilmesine olanak tanımaktadır.
- (16) Görüntüden-kullanıcı arayüzü işlevi ise, kullanıcılar tarafından yüklenen web sitesi şablonları (*wireframe*) veya ekran görüntülerine dayalı olarak kullanıcı arayüzü tasarımları oluşturmakta ve tasarım sürecinde seçenekler ve tutarlılık sağlamaktadır. Bir başka deyişle, görüntüden-kullanıcı arayüzü araç konseptleri, bir görüntüyü kullanarak tamamen işlevsel veya düzenlenebilir bir arayüz tasarımı oluşturma sürecini ifade etmektedir. Bu süreç, görüntüdeki görsel unsurları yorumlamak ve bunları yapılandırılmış, etkileşimli arayüz bileşenlerine dönüştürmek için makine öğrenimi ve bilgisayarlı görme teknolojilerinden yararlanmaktadır.
- (17) Galileo AI, üretken yapay zekâ (*Generative Artificial Intelligence*) kullanarak tasarımlar yaratmakta olup müşterileri öncelikli olarak kullanıcı deneyimi tasarımcıları ve yazılım

⁴ GALILEO'nun ilk kamuya açık beta versiyonu 2024 yılının Şubat ayında piyasaya sürülmüştür.

geliştiricilerinden oluşmaktadır⁵. Kullanıcılar, bir metin komutu girerek hatta hâlihazırda mevcut olan bir görüntüyü kullanarak GALILEO'nun düzenlenebilir ve yüksek doğrulukta kullanıcı arayüzü tasarımı yapmasını sağlayabilmektedir. GALILEO, kullanıcı arayüzü tasarımlarının, önde gelen bir işbirlikçi web uygulaması olan *Figma Design*'a veya diğer alternatif tümleşik geliştirme ortamlarına (*integrated development environments-IDE*) aktarılmasını sağlayan Bağlantılı Metin İşaretleme Dili (*Hypertext Markup Language-HTML*)/Basamaklı Stil Sayfası (*Cascading Style Sheets-CSS*)⁶ kodu üretmektedir. GALILEO'nun ürettiği kullanıcı arayüzü tasarımları; ürün web sayfası portallarından, *premium* özellikler için finans hesabı sayfalarına, ürün satan çevrim içi mağazalardan, web uygulamaları ile ürün listeleme sayfalarına kadar çok çeşitli tasarım konseptleri için kullanılabilir. (.....) GALILEO Türkiye'deki müşterilere de söz konusu hizmetlerini sağlamaktadır.

- (18) Devralan GOOGLE ise ALPHABET'in bir iştiraki olup Google Arama (çevrim içi arama motoru), Android (mobil işletim sistemi), çevrim içi reklamlar, cihazlar (Pixel telefonları ve saatleri), Gmail, Google Drive, Google Maps, Google Photos, Google Play (Android Uygulama Mağazası) ve YouTube dâhil olmak üzere çeşitli pazarlarda faaliyetlerini yürütmektedir.
- (19) GOOGLE'ın bu çok çeşitli faaliyetleri esasında "Google Hizmetleri" ve "Google Cloud" olmak üzere iki iş kolu segmentine ayrılmaktadır. Google Hizmetleri'nin ana ürünleri ve platformları; Google reklamcılık hizmetleri, Android, Chrome, Gmail, Google Drive, Google Maps, Google Photos, Google Play, Google Search ve YouTube'u içermektedir. Bununla birlikte, Google Hizmetleri öncelikli olarak, Google Arama, YouTube ve Google Ağı (Google Network) ortaklarının özelliklerinde görünen marka reklamcılığından ciro elde etmektedir. Google Cloud ise, Google Cloud Platform ve Google Workspace hizmetleriyle sunulan, temel olarak altyapı, platform, iş birliği araçları ve diğer bulut hizmetleri için tüketime dayalı ücretler ve üyeliklerden gelir elde etmektedir. GOOGLE bu hizmetlerin çoğunu Türkiye de dâhil olmak üzere küresel çapta sunmaktadır.
- (20)

(.....TİCARİ SIR.....)

- (21) Nihai devralan Delaware merkezli ALPHABET⁷ ise; çevrim içi reklamcılık teknolojisi, internet araması, bulut bilişimi, yazılım ve donanım dâhil olmak üzere çok çeşitli pazarlar ürün ve hizmet sunmaktadır. Nihai olarak kurucuları Sergey BRIN ve Larry PAGE tarafından kontrol edilen (.....). ALPHABET'in GOOGLE dışındaki faaliyetleri, Ar-Ge aşamasındakilerden, ticarileşmenin başlangıç aşamasındakilere kadar, özellikle ulaşım, sağlık teknolojisi ve iklim değişikliği teknolojisi alanlarında, geliştirmenin farklı fazlarında olan işletmeleri içermektedir.
- (22) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde bildirim konusu işlemin metin veya görüntülerden tasarımlar oluşturabilen kullanıcı arayüzü tasarımı aracı yazılımının devralınmasına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bildirim Formu'nda işbu işlemin,

⁵ GALILEO'nun gelir modeli; "basit" ve "pro" olarak iki çeşitte sunulan abonelik modeline dayanmaktadır.

⁶ CSS, HTML gibi bir biçimlendirme dilinde yazılmış belgenin sunumunu ve stilini belirtmek için kullanılan bir stil sayfası dilidir.

⁷ ALPHABET, GOOGLE'ın (.....) aracılığıyla dolaylı olarak nihai sahibi konumunda yer almaktadır.

yalnızca, geliştirici araçları sağlayan bir GOOGLE kuluçka programı olan Google Labs'in hâlihazırda sunmadığı bir kullanıcı arayüzü tasarım aracının Google Labs'e eklenmesini hedeflediği belirtilmiştir. Ayrıca, Google Labs'in hâlihazırda sunmadığı bir geliştirici aracı olsa da düşük satın alınma bedeli ve sınırlı cirosu sebebiyle GALILEO'nun, Google Labs'in geliştirici araçlarına katkısının çok küçük olacağı ifade edilmektedir.

- (23) Öte yandan, GOOGLE'in hizmetlerini güçlendirmek için makine öğrenimi teknolojilerini kullandığı, son zamanlarda ise hem doğrudan üretken yapay zekâ faaliyetleri yoluyla hem de Google Cloud aracılığıyla üretken yapay zekâ geliştiricilerine ve müşterilerine bulut ve üretken yapay zekâ hizmetleri sunarak üretken yapay zekâ sektörüne dâhil olduğu belirtilmektedir. GOOGLE, üretken yapay zekâ ile ilgili olarak sunduğu başlıca ürün ve hizmetleri (i) Altyapı Modelleri (*Foundation Models*-FM), (ii) Model Merkezi ve (iii) Yapay Zekâ Uygulamaları ve Hizmetleri olarak kategorize etmektedir. Bu kapsamda; FM, büyük miktarda veri kullanarak çeşitli alanlardaki görevleri yerine getirmeyi öğrenen büyük ölçekli bir yapay zekâ teknolojisi olup bu alanda "Vertex AI" üzerinden uygulama programlama arayüzü (*Application Programming Interface*-API) erişimi aracılığıyla en son kullanıma sunulan "Gemini" modeli gibi çeşitli FM'ler geliştirmekte ve yayınlanmaktadır. Model Merkezi kapsamında ise GOOGLE, Haziran 2023'te genel kullanıma sunulan Vertex AI Model Garden aracılığıyla müşterilerine -Google Cloud aracılığıyla- GOOGLE ve iş muhataplarının yanı sıra üçüncü taraflarca geliştirilen tescilli ve açık kaynaklı FM'leri veri bilimcilere ve mühendislere keşfedilebilmeleri amacıyla sunmaktadır. Son olarak GOOGLE; Gemini FM üzerine inşa edilmiş bir uygulama olan ve modelle etkileşim için bir arayüz sağlamayı amaçlayan "Gemini Uygulaması" (daha önce "Bard" olarak adlandırılan bir sohbet robotu) ile Gmail, Docs, Sheets ve başka hizmetlerin içeriğinde gömülü olarak bulunan yapay zekâ destekli asistanı Gemini Workspace'i piyasaya sunmuştur.
- (24) GALILEO ise kullanıcı arayüzü tasarımı sunmak için üçüncü taraf yapay zekâ teknolojisi kullanmaktadır. GALILEO, söz konusu ürünleri sunmak için kendi özel yapay zekâ teknolojisini geliştirmemiş olup bunun yerine hâlihazırda (.....) ve (.....) dâhil üçüncü taraf üretken yapay zekâ modellerini kullanmaktadır. Dolayısıyla GALILEO, bir yapay zekâ teknolojisi sağlayıcısı konumunda olmayıp üçüncü taraf, açık kaynaklı üretken yapay zekâ ürünlerini kullanmaktadır. Bir başka ifadeyle GALILEO, bir FM ya da sohbet robotu gibi alt pazar uygulaması sunmamakta olup temel olarak kullanıcı arayüzü tasarımına odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, GOOGLE'in, herhangi bir kullanıcı arayüzü tasarım araçları yazılımı pazarında faaliyet göstermediği göz önünde bulundurulduğunda GALILEO ile GOOGLE'in faaliyetleri arasında yatay nitelikte bir örtüşme bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (25) Öte yandan GALILEO, mevcut durumda kullanıcı arayüzü ürününü sunmak için (.....) modelini kullanmamakla⁸ birlikte bildirim konusu işlem sonrasında GOOGLE'in GALILEO'yu, (.....) ifade edilmektedir. Bu bağlamda GALILEO'nun faaliyetleri ile GOOGLE'in faaliyetleri arasında potansiyel bir dikey örtüşmenin mevcut olduğundan söz etmek mümkündür. Bununla birlikte GALILEO'nun Türkiye'de son derece sınırlı bir faaliyeti olduğu göz önünde bulundurulduğunda (.....), bunun Türkiye'deki olası pazarlara herhangi bir etkisi olmayacağı veya büyük ölçüde göz ardı edilebilir seviyede olacağı değerlendirilmektedir. Benzer şekilde GALILEO'nun rakiplerinin alternatif

⁸ GALILEO, hâlihazırda kullanıcı arayüzü ürününü test etmek için (.....) ücretsiz sürümünü (.....)'in geliştirdiği (.....) ile birlikte bir araç olarak kullanmaktadır. Bu sebeple, GALILEO'nun, (.....), ücretsiz, halka açık bir versiyonunu test amacıyla kullanması bir alım-satım ilişkisine tekabül etmemektedir.

üretken yapay zekâ sağlayıcılarından hizmet almasının önünde de engel bulunmamaktadır. Zira GOOGLE'ın Gemini üretken yapay zekâsının pazarda Microsoft/Open AI, Meta ve X (eski adıyla Twitter) gibi güçlü oyuncuların rekabetçi baskısıyla karşı karşıya olduğu görülmektedir⁹.

- (26) Öte yandan, GALILEO'nun start-up bir şirket olması nedeniyle bildirim konusu işlemin öldürücü devralma teorisi çerçevesinde değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır. Bu doğrultuda, bu kapsamdaki değerlendirmeye geçmeden önce öldürücü devralma teorisine ilişkin açıklamalara yer vermek uygun olacaktır.
- (27) Yeni gelişmekte olan teşebbüsler, yaygın adıyla start-up'lar, piyasalarda rekabetin sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Bu teşebbüsler, yeni fikir ve ürünlerin yanı sıra yıkıcı inovasyon ve öncü iş modellerinin önemli bir kaynağı olarak görülmektedir. Söz konusu teşebbüslerin piyasadaki varlığı, yerleşik ve daha az verimli teşebbüsleri daha etkin hale gelmeye veya piyasadan çekilmeye zorlayarak yoğunlaşmış piyasalarda rekabetin artmasına katkı sağlamaktadır.
- (28) Geleneksel yaklaşımlar çerçevesinde, bu tür teşebbüslerin yoğunlaşma kontrolü açısından önemi, genellikle yalnızca ilgili pazarın daha rekabetçi bir yapıya kavuşma potansiyelinin değerlendirilmesi ile sınırlı kalmaktadır¹⁰. Bununla birlikte son dönemde gerçekleştirilen ampirik çalışmalar, yeni gelişmekte olan bir teşebbüsün devralınmasının yalnızca rekabetçi baskının kaybına değil, aynı zamanda potansiyel bir ürün veya yeniliğin de piyasadan çekilmesine yol açabileceğini ortaya koymaktadır. Bu tür işlemler, literatürde "öldürücü devralma" (*killer acquisitions*) olarak adlandırılmakta ve rekabet hukuku açısından özel bir inceleme alanı oluşturmaktadır¹¹.
- (29) Öldürücü devralma terimi, gelecekte rekabet yaratma potansiyeline sahip bir ürün veya teknolojinin, yerleşik firmaların pazar gücünü ve kârlılığını tehdit edebileceği durumlarda, bu potansiyeli ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirilen devralma işlemlerini tanımlamak için kullanılmaktadır¹². Bu tür devralmalar, yalnızca piyasadaki rekabetçi dinamikleri olumsuz etkilemekle kalmayıp aynı zamanda yenilikçi ürün veya teknolojilerin piyasaya girişini de engelleyebilmektedir. Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz'da (Yatay Devralma Kılavuzu/Kılavuz), büyük ölçekli yerleşik firmalar tarafından, yeni kurulan veya gelişmekte olan firmaların (*nascent/start-ups*) devralınması durumunda ortaya çıkabilecek olası rekabeti kısıtlayıcı etkilerin titizlikle incelenmesi gerektiği vurgulanmakta ve bu tür devralmaların, devralınan ürün veya teknolojinin sahiplenilmemesi, geliştirilmemesi, ihmal edilmesi ya da tamamen pazardan çıkarılması riskini barındırdığı belirtilmektedir¹³.

⁹ GOOGLE, üretken yapay zekâ pazarının sürekli gelişmekte olan bir pazar olması nedeniyle kendileri ve rakipleri için tahmini pazar payı verisi sağlamalarının oldukça güç olduğunu, ancak İngiliz Rekabet Otoritesinin (*Competition and Markets Authority-CMA*) yakın tarihli Microsoft/Inflection kararında Birleşik Krallık'ta üretken yapay zekâ pazar liderinin %60-70 pazar payıyla Microsoft olduğunu, Microsoft'u ise %10-20 pazar payı ile GOOGLE'ın takip ettiğini ve aynı zamanda pazarda çok sayıda küçük oyuncunun mevcut olduğunu tespit ettiğini beyan etmektedir.

¹⁰ OECD (2020), "Start-ups, Killer Acquisitions and Merger Control", s.3, (bkz. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/05/start-ups-killer-acquisitions-and-merger-control_201583e4/dac52a99-en.pdf, Erişim Tarihi: 18.12.2024)

¹¹ Ibid, s.3.

¹² SARUÇ M. (2023), "Rekabet Hukuku Açısından Teknoloji Teşebbüslerinin Birleşme ve Devralmaları", s. 161.

¹³ Söz konusu işlemin gerekçesi Kurum internet sitesindeki 4 Mart 2022 tarihli bildiride şu şekilde açıklanmıştır: "Kurum, aralarında 51 dijital platformun da bulunduğu teknoloji odaklı pazarlardaki hızlı gelişmeleri yakından izlemektedir. Bu gelişmeler rekabet hukuku uygulamalarında değişiklik yapılmasını

- (30) Öldürücü devralma teorisinin temel özellikleri, rekabetin yatay seviyede ortadan kalkması ve ürün geliştirme süreçlerinin sona ermesidir. Teşebbüsler tamamlayıcı veya ilişkisiz ürünler üretiyor gibi görünse de, bu devralmalar rekabeti ortadan kaldırabilme olasılığını barındırmaktadır. Ayrıca, dikey birleşmelerle ilgili zarar teorileri de geçerli olabileceğinden, özellikle çok taraflı pazarlarda tüm dinamiklerin dikkate alınması gerekmektedir.
- (31) Gelişmekte olan firmaların devralınması, esasında rekabet açısından belirsizlik taşıyan ürünlerin satın alınmasını kapsamaktadır. Bu doğrultuda, gelecekte rakip olabilecek ürünlerin devralınarak rekabetin yok edilmesi bakımından potansiyel rekabet zarar teorisinin ele alınması gerekebilecektir. Öte yandan, öldürücü devralma, sadece gelecekteki rekabeti değil, aynı zamanda ürünün piyasadan kaldırılmasını da hedeflemektedir ve bu teoriler, ilaç, kimya ve teknoloji gibi sektörlerde sıklıkla görülmektedir¹⁴.
- (32) Teknoloji teşebbüslerinin faaliyet gösterdiği pazarlar başlangıçta oligopol nitelikte olmamakla birlikte süreç içerisinde başta bu pazarlarda meydana gelen devralmaların etkisi olmak üzere çeşitli etkenler nedeniyle pazardaki teşebbüslerin büyük bir kısmı pazar dışına itilebilmektedir. Teknoloji teşebbüslerinin faaliyet gösterdiği pazarlardan; çevrim içi arama hizmetleri, reklamcılık, sosyal medya ve benzeri hizmetlerin sunulduğu pazarlar incelendiğinde, bu pazarların tamamına yakınının oligopol pazar niteliğine dönüştüğü görülmektedir¹⁵. Nitekim 2019 yılında yayınlanan bir raporda; son on yılda Google, Apple, Facebook, Amazon ve Microsoft tarafından yaklaşık 400 adet devralma işlemi gerçekleştirildiği, ayrıca bu şirketlerin yeni kurulmuş şirketleri devralmak için 31,6 milyar ABD doları harcadığı tespit edilmiştir¹⁶. Dolayısıyla, teknoloji teşebbüslerinin faaliyet gösterdiği pazarların, öldürücü devralmaların kolaylıkla gerçekleşmesi nedeniyle oligopol pazara dönüşmeye elverişli olduğu değerlendirilmektedir.
- (33) Bununla birlikte, yerleşik teşebbüslerin gerçekleştirdiği satın alımların çoğu, rekabeti ortadan kaldırmayı değil; aksine, sinerjilerden yararlanarak ve tamamlayıcı teknoloji ile yetenekleri bünyelerine katarak yenilikçiliği büyük ölçüde teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu durum öğretilerde de vurgulanmış olup, satın alan firmanın tamamlayıcı bir teknolojiye sahip olması durumunda, birleşmenin yenilikçilik performansını artırabileceği ifade edilmiştir. Ancak bu etkinin sağlanabilmesi, birleşmenin dikkatli bir şekilde entegre edilmesine bağlıdır. Firmalar, genellikle yeni satın aldıkları tamamlayıcı teknoloji ve yetenekleri mevcut ürün ve hizmetlerine tamamlayıcı unsurlar olarak ekleyerek ürünlerini güçlendirmektedir. Bu tür tamamlayıcı satın alımlar, özellikle büyük teknoloji şirketlerinin birleşme stratejilerinde yaygın bir şekilde görülmektedir.
- (34) Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda; bildirim konusu işlemlerde öldürücü devralma tipikliğin gerçekleşebilmesi için (i) büyük ölçekli yerleşik bir teşebbüsün yeni kurulan veya geliştirmekte olan bir teşebbüsü devralması, (ii) devralınan ürün veya teknolojinin

zorunlu kılabilir. Yabancı rekabet otoriteleri gibi Kurum da start-up olarak tabir edilen yeni kurulan veya geliştirmekte olan girişimlerin yüksek pazar gücüne sahip teşebbüsler tarafından devralınması işlemlerinin ciro eşikleri nedeniyle Kurul'un yetki alanı dışında kalmasını bir tehdit olarak değerlendirmektedir. Kurul'un teknoloji teşebbüslerini ilgilendiren işlemlere dair denetimini sıkılaştırmak ve öldürücü devralmaları engellemek adına Tadil Tebliği ile özel bir eşik getirilmiştir."

¹⁴ Yatay Birleşme Ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz, p.70-75.

¹⁵ SARUÇ M. (2023), "Rekabet Hukuku Açısından Teknoloji Teşebbüslerinin Birleşme ve Devralmaları", s. 83.

¹⁶ Bkz. İmren KOL, Yok Edici/Öldürücü Devralmalar (Milliyet Gazetesi Rekabet Eki, 2023) <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/milliyet-ek-20230505160622615.pdf> Erişim Tarihi: 18.12.2024

sahiplenilmemesi, geliştirilmemesi, ihmal edilmesi ya da tamamen pazardan çıkarılması ve devralmanın sonucu olarak (iii) rekabetin yatay seviyede ortadan kalkması ve ürün geliştirme süreçlerinin sona ermesi koşullarının bir arada bulunması gerekmektedir. Bununla beraber, işlemin denetimi için söz konusu zararın gerçekleşmesi gerekmemekte; devralma sonrası zararın doğma potansiyelinin yüksek olması yeterli görülmektedir.

- (35) Bütün bu bilgiler ışığında somut olay değerlendirildiğinde; büyük ölçekli, yerleşik bir teşebbüs olan GOOGLE'ın 2022 yılının Eylül ayında kurulmuş bir start-up şirketi olan GALILEO'yu devraldığı, ancak GALILEO'nun kullanıcı arayüzü tasarım aracını Google Labs'e entegre edeceği ve GALILEO'nun yapay zekâ teknolojisi sağlayıcısı olmadığı, yalnızca yapay zekâ teknolojisine dayanan bir ürün tasarım hizmeti sunduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, yapay zekâ teknolojisi sağlayıcısı GOOGLE ile bu teknolojilere dayanan bir hizmet sunan ancak yapay zekâ teknolojisi üretmeyen GALILEO'nun faaliyetleri yatay anlamda örtüşmemektedir. Kaldı ki, GALILEO'nun faaliyet gösterdiği pazarda AdobeXD, Figma Design gibi aynı teknolojiye sahip teşebbüsler faaliyette bulunmakta¹⁷, dolayısıyla yalnızca bildirim konu devralmayla söz konusu teknolojinin pazardan çıkarılması mümkün görülmemektedir. Bu kapsamda inceleme konusu işlemin, öldürücü devralmalarda bulunması gereken koşulları sağlamadığı; bunun yerine, sinerjilere sahip tamamlayıcı teknolojilerin birleştirilmesini amaçlayan bir devralma niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir.
- (36) Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda, işlem taraflarının Türkiye'deki faaliyetleri arasında herhangi bir yatay veya dikey ilişki bulunmadığı ve söz konusu işlemin öldürücü devralma niteliğinde olmadığı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, bildirim konu işlem neticesinde Türkiye'de herhangi bir etkilenen pazarın bulunmadığı dikkate alındığında işlem sonrasında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.
- (37) Tüm bu inceleme ve değerlendirmeler neticesinde, bildirim konu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca izne tabi olduğu, bununla birlikte anılan işlem ile 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde başta hâkim durum yaratılması ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun ortaya çıkmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (38) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

¹⁷ Bildirim Formu'nda anılan teşebbüslerin yanı sıra Chordio, Recraft, Figr, Kittl, Luny AI, Vizcom, Uizard, Ideate GALILEO'nun kullanıcı arayüzü tasarımı pazarındaki rakipleri tahdidi olmamak üzere sayılmıştır.

Rekabet Kurulunun 16.01.2025 tarihli ve 25-02/62-37 sayılı Kararına İlişkin Karşı Oy Gerekçesi

Galileo AI, Inc.’nin (*Galileo*) tek kontrolünün Google LLC (*Google*) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi bakımından çoğunluk görüşüne, aşağıda yer verilen gerekçelerle katılmıyoruz.

Öncelikle belirtilmelidir ki, karara dayanak olarak sunulan Öninceleme Raporu (Öİ Raporu) esas bakımından bazı eksikler içermektedir. Yapay zeka arz-değer zincirinde yerleşik oyuncu olan *Google* tarafından yapılan bu devralma işlemi potansiyel bir öldürücü devralma olabileceği gibi, dikey ve ekosistem boyutlarıyla da rekabet karşıtı pazar kapamaya yol açmak suretiyle etkin rekabeti önemli ölçüde azaltabilecek bir işlemidir. Öİ Raporu’nda ilgili literatüre atıf yapılmakla birlikte, potansiyel rekabet kısıtı yeterli şekilde analiz edilmemiştir.

Bilindiği üzere, dijital pazarlarda faaliyet gösteren bekçi niteliğindeki büyük platformların ilişkili diğer pazarlarda da faaliyetlerinin bulunması pazardaki bu oyuncuların gücünü özellikle arttırmakta, iç içe geçen bu hizmetler pazar tanımlanmasını imkânsız hale getirmektedir. Pazarlar hizmetler özelinde değil, iç içe geçen hizmetler bütününden oluşan “ekosistem”ler üzerinden tanımlanmaya başlanmıştır. Dolayısıyla geleneksel zarar teorileri ve birleşme devralma değerlendirmeleri, işlem sonrasında inovasyonda veya tüketici refahında ortaya çıkacak olası etkileri ölçmekte yetersiz kalabilmektedir. Söz konusu ekosistemlerin büyük ölçüde birleşme devralma işlemleri ile sağlandığı da bilinmektedir.¹⁸ Bunlara en tipik örneklerden biri de Google Arama merkezli *Google* ekosistemidir. Üretken yapay zekada da çip dizaynından dataya, model inşasından datanın eğitime ve uygulama geliştirilmesine ve tüm bu sisteme altyapı sağlayacak bulut hizmetlerine kadar bir ekosistem söz konusudur. *Google*, yapay zeka ekosisteminde veri ve bulut boyutları başta olmak üzere yerleşiklikten dolayı pek çok açıdan merkezde olduğu gibi rakip ekosistemler de son derece sınırlıdır. Daha da önemlisi yapay zeka ihtiva ettiği darboğazlar sebebiyle yeni girişlere yeterince açık değildir. İngiltere Rekabet Otoritesi’nin altyapı modelleri (*foundation model*, FM) ile ilgili incelemesi, değer zincirini detaylı olarak açıklamaktadır. Ayrıca 2024 yılının Nisan ayında yayınladıkları raporda; halihazırda dijital pazarların çoğunda pazar gücüne sahip olan az sayıda teknoloji firmasının, *foundation model*, FM ile ilgili pazarları, adil, açık ve etkili rekabetin zararına olmak üzere şekillendirebileceğine ve sonuçta çeşitliliği, kaliteyi azaltarak ve fiyatları artırarak tenebbüslere ve tüketicilere zarar verebileceğine dikkat çekilmektedir.¹⁹

Bu kapsamda, *Google*’ın üretken yapay zeka ekosistemi için *Galileo*’nun sunduğu metin ve görüntü kullanıcı arayüzleri teknolojilerinin ciddi önemde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Öİ Raporu’nda bu bağlamda herhangi bir rekabet analizi sunulmamış, *Galileo*’nun rakiplerinin unvanı söylenerek geçilmiştir. Bu anlamda rakipleri arasında *Galileo*’nun konumu sektöre ilişkin ilave açıklayıcı bilgiler kapsamında nicel olarak ortaya konmamış, alternatif üretken AI sağlayıcılarının alt pazarlara erişimi bakımından yapılan değerlendirmelerde “göz ardı edilebilir”, “ihmal edilebilir” analizleri ile yetinilmiştir. Halbuki tek taraflı etkiler, yatay olmayan birleşmelerin pazarı kapamaya yol açabileceği durumlarda ortaya çıkabilecektir. Bu kapsamda dijital pazarlardaki tüm rekabet hukuku uygulamaları bakımından zorluklar yaratan

¹⁸ Dijital Dönüşümün Rekabet Hukukuna Yansımaları, Rekabet Kurumu (2023)

¹⁹ CMA, AI Foundation Models: Initial Report, 18 Eylül 2023, s. 10.; CMA, AI Foundation Models: Update Paper, 11 Nisan 2024

ilgili pazar tanımına ve ilgili pazarlarda teşebbüslerin gücünün doğru bir şekilde değerlendirilmesine önem verilmesi gerekmektedir. Nitekim bu teşebbüsler bazı durumlarda ilgili pazar olarak belirlenen pazarlarda o aşamada büyük varlık gösteremese de sahip oldukları ekosistemler ve veri seti ile aslında o pazarda tahmin edilenden daha güçlü bir konumda olabilmektedir. Bu nedenle satışların adedi veya tutarı üzerinden hesaplanan pazar payları dahi dijital ekonomilerde teşebbüsler bakımından yanıltıcı analizlere neden olabilecektir; bu çerçevede kullanıcı sayıları, ziyaret sayıları, sahip olunan ekosistemler ve özellikle sahip olunan verilerin kapsamı ve boyutu pazar gücünün ölçülmesinde önemli parametreler haline gelmektedir.²⁰

İlaveten, Öİ Raporu’nda devre konu *Galileo*’nun UI ürünleri “yüksek kalite” olarak nitelendirilmiştir. Bu kapsamda da inovasyon rekabetine olan etkiler ve *Galileo*’nun ürün ve hizmetlerinin belli sektörlerde kritik önemde olup olmadığı dikkate dahi alınmamıştır. Öİ Raporu “etkilenen pazar yoktur” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Bununla birlikte raporda rekabet analizi yer almamaktadır. Dijital pazarlardaki devralmalar bakımından söz konusu işlemlerin birbiriyle iletişim halinde çalışabilen dijital ürünlere veya birinin diğerinden veri girdisi alan ürünlere ilişkin olup olmadığının veya örtüşen kullanıcı tabanına sahip tamamlayıcı ürünlerin bir araya getirilip getirilmediğinin incelenmesi de gerekebilecektir. Bu yöndeki potansiyel etkiler detaylı olarak araştırılmamıştır.²¹

Öte yandan, öldürücü devralmaların analizine ilişkin olarak halihazırda çok zengin bir literatür ve emsal seti mevcutken Öİ Raporu’nda sınırlı bir anlatım ve değerlendirme yer almıştır. Yerleşik şirketlerin strapup’ları devralması bağlamında Illumina/Grail, Visa/Plaid, EEX/Nasdaq Powerdeals, Qualcomm/Autotalks gibi örnekler de göz önünde bulundurularak, dosya konusu işlem; yerleşik şirketin pazar kapamaya gidip gitmeyeceği, tarafların invasyon güdülerine olan etki, işgücü piyasası açısından işlemin etkisi, yapay zeka ekosistemi, FM segmentleri ve tüm ilgili pazarlar açısından potansiyel rekabet kısıtlarının tanımlanması gibi açılardan test edilmeliydi.

Bu kapsamda hem dikey hem de ekosistem boyutlarla inovasyon rekabetinin olduğu piyasalarda otoritelerin yaklaşımına dair pekçok örnek verilebilecektir.

2015 yılına ait Novartis/GSK Onkoloji işi Kararında “inovasyon güdüsü”ne değinilmiş ve inovasyonun önüne geçilmesi garanti edilmeye çalışılmıştır. Aynı yıla ait Pfizer/Hospira Kararında da işleme izin verilmesi halinde önemli bir rakibin ortadan kaldırılacağı değerlendirilmiştir. Medtronic/Covidien işleminde işleme izin verilmesi halinde 3 inovasyon potansiyeli olan firmalı yapıdan 2’li bir yapıya düşeceği ifade edilmiştir. Tarafların işleme izin verilmesi halinde inovasyon güdüsünün azalacağı Dow/DuPont (2017) Kararında da değerlendirmiştir. Bu işlemde Komisyon’un tüm sektörü ele alan bütüncül yaklaşımı ve tarafları önemli birer inovasyon gerçekleştirici olarak nitelendirmesi, tarafların yakın inovasyon rekabeti içinde olduğunu değerlendirmesi diğer önemli noktalardır. Piyasadaki inovasyonun azalacağından endişe edilen bir başka karar GE/Alstom gaz türbinleri (2015)’dir.

Sabre/Farelogix (2020) Kararı ise, teşebbüslerden birini ilgili sektörde inovasyona mani olan diğer iki global oyuncuya karşı önemli bir inovasyon kaynağı olarak görmesi yönünden önemlidir. Google/ITA Software Kararında, bu tür işlemleri incelemeye almanın bile başlı başına “regülasyon riski sinyali” olduğu; ileride startup’ların Google gibi büyüklere satış yapma stratejisini iki kere düşünmelerini sağlayabileceği ifade edilmiştir. Google/Admob Kararında Google, kendisinin de geliştirebileceği bir teknolojiyi devralmaktadır. Şayet işleme izin

²⁰ Dijital Dönüşümün Rekabet Hukukuna Yansımaları, Rekabet Kurumu (2023)

²¹ Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz, Paragraf 82

verilmese Google inovasyona yapmak için teşvik edilmiş olacak ve bu da Admob'u kendi teknolojisini daha da geliştirmek için ilave teşvik anlamına gelecektir. Bu bağlamda, taraflardan dengeleyici/telafi edici etkinlik kazanımlarını ortaya koymaları (daha iyi bir teknolojinin normale göre daha hızlı piyasaya sunulacağı gibi) veyahut da işleme izin verilse bile reklamcılık teknolojilerinde çok sayıda alternatifler olduğunu ve dolayısıyla işlemin teknolojik ilerlemeyi sekteye uğratmayacağını göstermeleri talep edilmiştir. Mallinckrodt (Questor)/Synacthen Kararında da, önleyici (pre-emptive), yeni belirmeye başlayan rekabetin elemine edilmesine yönelik bir devralma işlemine FTC tarafından itiraz edilmiştir.

Tüm bu örneklerde de açıkça görüleceği gibi, inovasyon temelli piyasalarda rekabet analizi geleneksel piyasalardakinden farklı olup Öİ Raporu'nun bu yönde bütüncül bir yaklaşım getirmediği anlaşılmaktadır. Raporun içinde de bu yaklaşım devam etmiş ve herhangi bir potansiyel rekabet kısıtı test edilmemiştir. Bu çerçevede *Galileo*'nun tek kontrolünün *Google* tarafından devralınması işlemine izin verilmesi bakımından çoğunluk görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Ahmet ALGAN

II. Başkan

Cengiz ÇOLAK

Kurul Üyesi

Rıdvan DURAN

Kurul Üyesi